

Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Til orientering fremsendes grundnotat vedrørende Kommissionens meddelelse om en EU-rumstrategi til gavn for borgerne, KOM(2011) 152 endelig.

Med venlig hilsen

Charlotte Sahl-Madsen

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 11-109421
Dok nr. 1832378
Side 1/1

Modtager(e):

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

Kopi:

Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi

Kommissionens meddelelse om en EU-rumstrategi til gavn for borgerne.

KOM (2011) 152 Endelig

26. april 2011

1. Resumé

Meddelelsen understreger rummets strategiske, økonomiske og samfundsmæssige vigtighed for Europa.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen
Bredgade 40
1260 København K
Telefon 3544 6200
Telefax 3544 6201
E-post fi@fi.dk
Netsted www.fi.dk
CVR-nr. 1991 8440

På basis af EU's nye beføjelser på rumområdet, jf. Lissabon-traktatens artikel 189, påtænker EU Kommissionen senere i 2011 at fremsætte forslag om et EU rumprogram.

Sagsbehandler
Mette Ballebye
Telefon 7231 8255
Telefax
E-post meba@fi.dk

Meddelelsen udgør i denne sammenhæng et indspil til de kommende forhandlinger om den næste flerårige finansielle ramme og udstikker omfanget af et fremtidigt rumprogram.

Sagsnr. 11-109421
Dok nr. 1832940
Side 1/1

2. Baggrund

I Lissabontraktatens artikel 189 har rummet fået en selvstændig platform i EU-samarbejdet. Kommissionen har således fået juridisk mandat til at påtage sig et større ansvar på rumområdet, herunder at udforme en europæisk rumstrategi og et rumprogram. Da meddelelsen handler om en EU-rumstrategi i henhold til artikel 189, er man uden for det sikkerheds- og forsvarspolitiske område.

Nærværende meddelelse udgør en vigtig byggesten på vej mod vedtagelsen af et egentligt EU rumprogram med tilhørende budget, jf. den originale titel for Meddelelsen "Towards a space strategy for the European Union that benefits its citizens". Kommissionen påtænker at fremlægge forslag til et rumprogram i løbet af 2011.

3. Formål og indhold

Formålet med meddelelsen er at understrege rummets betydning for Europa op til starten af forhandlingerne om budgettet for den næste flerårige finansielle ramme samt at indikere omfanget af et fremtidigt EU rumprogram.

Meddelelsen understreger det faktum, at de europæiske samfund i stigende grad bliver afhængige af ruminfrastrukturer og rumapplikationer. En lang række applikationer baseret på rumteknologi er centrale for opretholdelsen af de europæiske borgers levestandard og velfærdsniveau. Her tænkes f.eks. på informations-samfundet, transportsektoren, den offentlige sikkerhed og beskyttelse af miljø og klima. Endvidere er rumindustrien drivkraft for innovation og bidrager til kon-

kurrenceevne og økonomisk vækst. Endelig har rummet strategisk betydning for EU's politiske uafhængighed.

Meddelelsen stadfæster følgende som mål for en europæisk rumstrategi: "At fremme den teknologiske og videnskabelige udvikling, at støtte innovationen og den industrielle konkurrenceevne, at Europas borgere vil kunne drage nytte af rumbaserede applikationer og at højne Europas internationale rumpolitiske profil".

De to såkaldte EU-flagskibsinitiativer på rumområdet, Galileo og GMES, konfirmeres fremadrettet som absolutte prioriteter¹. Begge systemer skal sikres stabil operationel kapacitet. Endvidere fremhæves det betydelige vækstpotentiale i markederne for applikationer baseret på geolokalisering og jordobservationer.

Sikkerhedsdimensionen af rummet og rumteknologi er i de seneste år blevet fremhævet af EU, og således fylder dette aspekt også en del i meddelelsen. EU vil indtænke sikkerheds- og forsvarsdimensionen i de fremtidige rumindsatser, herunder fungere som koordinator for eksisterende kapaciteter i medlemslandene, befordre dobbelt anvendelse mellem civile og militære aktører af f.eks. GMES samt initiere nye projekter på basis af behov og specifikationer fra forsvarsmæssige brugere.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 2/2

Det anføres, at produktionsvirksomheder i rumsektoren kendetegnes ved at være højteknologiske og investeringstunge, som opererer med lange produktudviklingshorisonter og med forholdsvis lave produktionsserier. Derudover kendetegnes sektoren ved at være afhængig af offentligt finansierede programmer, hvor igennem finansiering af større udviklingsaktiviteter tilvejebringes. Kommissionen finder det derfor nødvendigt, at der på kort sigt udformes en rumindustripolitik, som er tilpasset denne sektors særlige karakteristika, og som kan sikre rumvirksomhedernes bidrag til den europæiske konkurrenceevne.

Meddelelsen anviser en række øvrige interesser for EU i rummet, herunder satellitkommunikation som bærende instrument i udfoldelsen af EU's digitale dagsorden, effektive metoder til at tage udfordringen fra klimaforandringer op samt udforskningen af rummet, som har en politisk dimension, der rækker ud over forskning. EU ønsker desuden, at det internationale samarbejde får en væsentlig platform i EU's rumpolitik.

EU's voksende engagement i europæisk rumpolitik går hånd i hånd med en styrkelse af kontakterne med andre aktører på området, særligt medlemsstaterne, Den Europæiske Rumorganisation (ESA) samt operative institutioner som Det Europæiske Meteorologiske Samarbejde (EUMETSAT).

For så vidt angår ESA, er det anført i Lissabon traktatens artikel 189 stk. 3, at "Unionen etablerer de relevante forbindelser med Den Europæiske Rumorganisation".

¹ Galileo: Det europæiske satellitnavigationssystem (under opbygning).

GMES: Det europæiske miljø- og klimatjenestesystem (under opbygning).

Det eksisterende samarbejde mellem EU og ESA er stadfæstet i en Rammeaftale². EU vurderer, at der bør ske en gradvis tilpasning af ESA's virksomhed med henblik på udnyttelse af begge organisationers aktiver, herunder muliggøre en udvidelse af ESA's programmer inden for den militære sfære. ESA bør fortsat nærme sig EU og efter behov opbygge forvaltningsstrukturer, der udelukkende er bestemt for EU-programmer. Der forudses en revidering af Rammeaftalen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Meddelelsen har ikke konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Meddelelsen har ikke konsekvenser for lovgivningen, statsfinanserne, samfundsøkonomien eller administrationen for erhvervslivet.

8. Høring

Forslaget er sendt til høring i EU-specialudvalget for forskning. Høringsfristen er fastsat til den 5. maj 2011. Der vil blive fremsendt et supplerende notat om resultatet af høringen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Udkast til rådskonklusioner på baggrund af meddelelsen har indledningsvist været drøftet i rådsarbejdsgruppen med henblik på forventet vedtagelse på rådsmødet i maj.

Der er ikke fuld enighed om ambitionsniveauet for EU's fremtidige indsats på rumområdet og omfanget af et eventuelt EU-rumprogram. En række lande mener, at meddelelsen omfatter for mange satsningsområder ud over flagskibsinitiativerne Galileo og GMES, og at overvejelser om øvrige prioriteter bør vente og tilpasses udkommet af forhandlingerne om EU's kommende finansielle rammer for 2014-2020. Andre lande mener, at det er vigtigt allerede nu at iværksætte en proces, hvor fremtidige indsatsområder inden for rummet identificeres og modnes.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter en stærkere rolle for EU på rumområdet med øje for at øge udnyttelsen af ruminfrastrukturer til gavn for de europæiske borgere inden for en bred vifte af policyområder, såsom effektiv forvaltning af miljø og biodiversitet, transport, kommunikation, imødegåelse af klimaforandringer mv.

Regeringen støtter Kommissionens grundidé om at udfolde en styrket EU-indsats på rumområdet i samarbejde med medlemsstaterne, ESA og andre relevante aktører.

² "Council decision on the signing of the Framework Agreement between the European Community and the European Space Agency" RECH 152 7. October 2003.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Meddelelsen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 4/4